

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

МАТЕРІАЛИ

100 – ї

підсумкової наукової конференції

професорсько-викладацького персоналу

Вищого державного навчального закладу України

«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

11, 13, 18 лютого 2019 року

(присвячена 75 - річчю БДМУ)

Чернівці – 2019

УДК 001:378.12(477.85)

ББК 72:74.58

М 34

Матеріали 100 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», присвяченої 75-річчю БДМУ (м. Чернівці, 11, 13, 18 лютого 2019 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2019. – 544 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 100 – ї підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», присвяченої 75-річчю БДМУ (м.Чернівці, 11, 13, 18 лютого 2019 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція: професор Бойчук Т.М., професор Івашук О.І., доцент Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

професор Братенко М.К.

професор Булик Р.Є.

професор Гринчук Ф.В.

професор Давиденко І.С.

професор Дейнека С.Є.

професор Денисенко О.І.

професор Заморський І.І.

професор Колоскова О.К.

професор Коновчук В.М.

професор Пенішкевич Я.І.

професор Сидорчук Л.П.

професор Слободян О.М.

професор Ткачук С.С.

професор Тодоріко Л.Д.

професор Юзько О.М.

д.мед.н. Годованець О.І.

ISBN 978-966-697-543-3

© Буковинський державний медичний
університет, 2019

три базисні копінг стратегії (КС) особистості: вирішення проблем (ВП), пошук соціальної підтримки (ПСП), уникнення проблем (УП) й оцінити ступінь адаптивної поведінки респондентів залежно від рівня копінг стратегій. В ході дослідження нами були отримані наступні результати провідних стратегій: самозмінення (42% - ВП), коли ситуація подолання конфлікту і кризи оцінюється як джерело особистісного зростання, набуття цінного життєвого досвіду і зміни на краще, з яких 38% респондентів в стресовій ситуації застосовують раціональні дії, тобто дії, направлені на позитивний дозвіл проблеми і вибір доцільного шляху виходу з ситуації, що склалася. Натомість 34% досліджуваних застосовують пошук соціальної допомоги. Крім того, у 10% респондентів яскраво виражений копінг, орієнтований на уникнення, тобто для них характерним уникнення реальної ситуації, складних, важких наслідків проблеми, що переживається. Заперечення як провідна стратегія поведінки виявлена у 24% студентів. Для даної групи досліджуваних характерний відхід від реальної ситуації, заперечення складних, важких наслідків проблеми, що переживається. Встановлено, що контроль емоцій виявлений у 30 % опитаних. Вони ззовні виглядають стримано, але не завжди добре справляються зі стресом.

Узагальнивши результати експериментального дослідження копінг стратегій нами встановлено, що основною особливістю поведінки студентів-медиків в стресовій ситуації є часткове вміння вирішувати конфліктні ситуації, які досліджувані оцінюють як джерело особистісного зростання, набуття життєвого досвіду і зміну на краще. Проте є група досліджуваних, які потребують проведення психологічних тренінгів оптимізації адаптації та адаптивних процесів особистості студента-медика до умов кризи середини навчання, з метою збереження психічного та фізичного здоров'я.

Pavliuk O. I.

CAUSES AND DYNAMICS OF THE COMPLETION OF EDUCATION CRISIS AND STUDENT TRANSITION TO ANOTHER SOCIAL STATUS

*Department of Psychology and Philosophy
Higher State Educational Establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical University»*

The course of the educational process with its typical stresses exacerbates existing individual problems, often leading to a crisis, which indicator is the destruction of life plans of students with a sharp sense of powerlessness of their own free will.

Every psychological age resolves its contradiction. The most typical of the crises associated with the cycle of study at the university are not only the crisis of adaptation to the conditions of study, but also the crisis of the completion of study and transition to another social status, the crisis of exclusion from the university, which creates the deprivation of such a necessary sense of belonging in the 20-year-old person.

Appeal to a psychologist according to the graduate crisis is mostly taking place after graduation from a higher education institution (usually two to three months after graduation exams). This crisis has some typical dynamics. Its first signs are observed during the spring semester of the sixth year. They are characterized by high tension, increased anxiety, fear and insecurity, and a general feeling of psychological discomfort.

The defense of the thesis, the final exam and the graduation evening are elapsing “in one breath” – on the inertia of the previous system of motives that prompted learning activities during the recent courses works. As a rule, they determine the expectation that the graduation will be the start of a new, attractive stage of life. Studying is perceived as a source of limitations that must be tolerated for the ultimate goal of obtaining a diploma. When it actually ends, there is an effect similar to the phenomenon of “existential vacuum” described by V. Franklin.

Job searches, which often do not immediately have a positive result, contribute to fixing negative feelings. Social disorder, material independence, impression of isolation from social life are aggravated by contrast of student intensive communication with inclusion in the life of the academic group. In some cases, the acuteness of these experiences becomes a real crisis.

In our opinion, the reason for this crisis is connected with the most significant sources of fear of youth. In general, it can be interpreted as fear of their own non-implementation – first of all in two important areas: professional (social status) and family-intimate. Therefore, this fear is more pronounced in individuals with higher level of appeal and lower initial opportunities for its implementation. Accordingly, this fear is experienced much easier and smoother if the graduate student has at least partially realized himself in one of these spheres – for example, he created a family or got a job.

There are several possible ways how to help a graduate of higher educational establishment with this typical psychological problems. The first is to objectify anxiety and fears. This way involves, first of all, specifying the expectations of a six-year student regarding the situation of graduation. It is necessary that the confused and uncertain sense of anxiety and fright was objectified in a concrete fear: the fear not to receive a diploma; fear not to get a job; fear to become without housing. To effectively deal with the feeling of fear, you must first objectify it. Otherwise, fear tends to become uncontrollable and, subjecting to the unconscious, it manages to rule the conscious rational processes.

The next stage is the localization of fear. When fear is objectified (linked, for example, with employment), it is possible to work with it at a rational level. The final stage is the systematic desensitization. During counseling the student mentally, gradually, step by step, plunges into a situation that is potentially threatening and traumatic.

Thus, knowledge of the features of the student's age allows to understand the essence of each student's personality and to provide him with timely psychological help in self-determining and the life path.

Потапова Л.Б.

ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОСТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ

Кафедра суспільних наук та українознавства

Вищий державний навчальний заклад України

«Буковинський державний медичний університет»

Аналізується феномен духовності сучасної людини. З'ясовуються особливості і фактори впливу на формування духовності сучасної людини.

Соціальний простір ХХІ століття поряд з самобудівництвом, людини, формує новий тип особистості, що актуалізує дослідницький інтерес до її характеристик і, зокрема, духовної складової сучасної людини. Певний доробок у вивченні зазначеної теми внесли такі науковці як В. Дудченко, (досліджується еволюція феномена духовності як результат розвитку техногенної цивілізації), А. Осипов (аналізується проблема духовної практики як ядра духовності), В. Хайруліна (формування духовності обґрунтовується як основна педагогічна проблема).

Мета – з'ясування особливостей розвитку духовності сучасної людини.

Понятійна конструкція сучасної людини більшістю дослідників тлумачиться як людина ХХІ століття, бо значні зміни в контенті та темпах змін соціальності відокремили людину минулого століття від нашого сучасника. Для розвитку сучасного соціуму характерні глобалізація, криза, екстремальність переформатування світу, багатополарність і становлення нового світового порядку, невизначеність, прискорення темпів соціальних змін, автономізація життєдіяльності особистості. Сучасна людина репрезентує об'єктивні зміни у власних суб'єктивних координатах особистісної моделі життєвої стратегії і картини світу. Дотримуючись підходу до розуміння сутності людини, згідно з яким людина – продукт як соціального середовища, так і самобудівництва, а тому духовність людини також обумовлена в кінцевому рахунку, цими чинниками. Світогляд людини її духовні настанови обумовлюють модернізаційні процеси, здійснення змін в соціальній реальності і формування певного типу соціального порядку.

Духовність – характеристика соціального буття людини, її внутрішній духовний світ в якому визначено сенс життя, цінності, норми, ідеали, її прагнення до самовдосконалення.